

Вимова приголосних

З ≠ Г

- Берегті , вогонь, гадка, гукати, дорогій, жага , згин, крига, могутній, пагінець, абориген, агітація, агресія, багаж, болгарин, бригада, газета, генерал, геологія, горизонт, грамота, делегат, кілограм, логопед, магазин, педагог, фотографія, гандбол, гербарій, **гінді**, гіпотеза, горизонт, **госпіс**, госпіталь, гумус, **гаджет**, **гугл** , **блогер**, **логін**.
- Авангард, агітація, агресор, блогер, гвардія, генерал, гламур, графік, грог, ембарго, маркетинг, міграція; лінгвістика, негативний, серфінг, синагога, Вахтанг, Гарсія, Гайнетдін, Ердоган, Гвінея, Гольфстрім, Гренландія, Грузія, Гете, Георг, Гурамішвілі, Люксембург, Магомед, Фольксваген, Чикаго.
- Євангеліє, Гомер, Англія, Гаага, Гольфстрім, Гренландія, Люксембург, Фольксваген, Чикаго, Гарвард, **Гельсінкі**, Гіндустан, Ганнібал, Гейне, Гораций, Люфтганза.

Тільки у деяких словах уживається літера **ґ**, що позначає звук [г]

- Аґрус, ґава , ґазда, ґандж, ґанок, ґатунок, ґвалт, ґвалтувати, ґегати, ґедзь, ґелґотати, ґерґотати, ґерґотіти, ґигґнути, ґирлиґа, ґлей, ґніт, ґоґель-моґель, ґрасувати, ґрати, ґратчастий, ґринджоли, ґрунт, ґудзик, ґуля, джигґун, дзиґа, дзиґлик, ґерґелі, ґонта, ґуральня, дриґати, дриґАти, ремиґати.
- Ґудзь, Ґалаґан, Ґалятовський, Ґеник, Ґерзанич, Ґердан, Ґжицький, Ґиґа, Ґоґа, Ґойдич, Ґонта, Ґриґа, Ґула, Ломаґа (прізвища).
- Горґани(гора), Уґля, Горо́нда, (села).

Ґанок, ґава, дзиґа, ґрати,
Ґрунт, ґатунок, ґелґотати,
Ґудзик, ґречно, аґрус, ґедзь,
Ґуля, ґніт, джигун і герць*.

Горизонт, гандбол, гербарій,
Гаджет, блогер, гугл, глосарій**
Голуб, гуска, голова —
Гарно вимовляй слова!

Герць — двобій, поєдинок.
Глосарій — словник.

V ≠ Ф

Приголосний [в] ніколи не оглушується, може переходити в нескладовий [ў].

Як нескладовий він трапляється:

- а) на початку слова перед приголосним ([ўдв'іч'і]);
- б) в кінці складу чи слова ([л'убо'ў]).

В ≠ Ф

Читайте виділені літери як [ʏ]– [y] нескладовий.

Стежте за тим, щоб [в] не оглушувався та не перетворювався на [ф].

Жадав, промовив, любив, прийшов, читав, лев, вбігати, відправлення, кров, кривда, правда, вдень, вчитель, вписати, все, спів, вітав, дівчина, вдвох, мов, ластівка, вовна, заспокоївся, вилився, кедрів, збожеволів.

*Читайте слова, вимовляючи літеру **й** як [ї] в кінці складів та в середині слів після голосних та на початку слів перед приголосними. **Не можна [ї] вимовляти оглушено в кінці слів та складів перед глухими приголосними.***

Ймовірність, водо**г**рай, роз**м**ай, рід**н**ий, кра**й**, при**й**шов, ви**й**шов, тих**й**, мі**й**, пев**н**ий, ге**й**, га**й**, звору**ш**ений, **й**ду, ви**ш**невий, чудов**й**, соловей**к**о, ча**й**ка, св**я**тий, малинов**й**, мий**т**е, дв**і**йка, б**і**йся, ча**й**, тра**м**вай.

*Прочитайте вголос вірш. З'ясуйте відмінності у вимові звуків, позначених літерами **в, й**. Вивчіть вірш напам'ять.*

Хто в першій чвертині життя
Знання не здобув,
А в другій чвертині життя
Майна не здобув,
А в третій чвертині життя
Хто чесним не був,
Той скаже в четвертій: “Бодай
Я в світі не був!”

Іван Франко

[т'] ≠ [ц']

[д'] ≠ [дз']

Прочитайте слова, виразно вимовляючи звуки [д'], [т'], [д':], [т':], не допускаючи свистячого призвуку.

Діяння, потік, тіло, діло, життя, дятел, суттю, тямити, тім'я, міддю, погруддя, каяття, тінь, тік, завдячувати, биття, вороття, буття, тітка, дьоготь, тяжко, лебеді, радість, батько, миттю, тістечко, тюльпан, тьохкати, тютюн, стіл, відіспатися, каламуттю, тікати, будяк, радіо, володіння, костюм, молодіти.

Шиплячі приголосні в українській мові [ж], [ч], [ш], [д̣ ж] – тверді, а перед [і] – напівпом'якшені!

Вимовляйте чітко звук [ч] у поданих словах, не допускаючи його пом'якшення.

Чиж, читання, чехи, чарівність, чепурненький, ключ, чайник, зачарувати, м'яч, чудо, чудесний, четвер, чекання, ніч, піч, орач, поміч, чоботи, чагарник, число, чері, чорний, черешня, колючий, сонячний, водичка, лисичка, Марічка, річечка, рукавичка, Галичина, Німеччина, Вінниччина, чистий, урочистість.

Шиплячі приголосні в українській мові [ж], [ч], [ш], [дж] – тверді, а перед [і] – напівпом'якшені!

Прочитайте слова, звертаючи увагу на вимову сполучення приголосних звуків [шч]. Пам'ятайте, звуки [ш] і [ч] треба вимовляти кожен виразно та твердо.

Щавель, щомиті, щодня, щотижня, щодуху, щєбінь, щелепа, щока, щєбетати, щастя, пуща, гуща, проща, ледащо, дещо, лещата, дощик, кущик, віщій, цілющій, щирість, ящур, щоразу, тріщина, площа, лящем, щука, щемить, блищати, горщик, зморщок, Батьківщина.

Прочитайте слова. Виділені приголосні читайте напівпом'якшено (але не м'яко!).

Пісня, **п**іч, **б**юро, **п**юре, **м**юзикл, **в**ічність, гру**ш**і, **ч**ільний, **щ**ілина, **ч**ітко, **ж**інка, подру**ж**жя, ту**ш**і, **к**іт, **х**ід, **г**ість, д**ж**игіт, **к**ювет, **г**яур, калю**ж**і, тка**ч**і, **с**тере**ж**іться, узб**і**ччя, **б**іль, **м**іль, **ф**ільм, моркв**я**ний, мав**п**ячий, **с**вій, **в**івтар, **в**ірність, широч**і**нь, **ш**ість, кісточ**к**а, **К**іровоград, Черні**г**ів, Ль**в**ів, люд**сь**кі, тих**і**, дорог**і**, кібер**н**етика, г**і**брид, **в**ібрація.

Африкати [д̣з], [д̣ж], [д̣з'] вимовляють як один звук.

Як окремі звуки [д], [ж], [д], [з] вимовляють тоді, коли вони належать до різних морфем слова ([д̣з в'іночки], але [п'ідземні]).

Прочитайте слова, дотримуючись орфоепічних норм української літературної мови. З'ясуйте, коли потрібно вимовляти африкати [д̣ж], [д̣з], а в яких випадках – звукосполучення [д ж], [д з].

Джаз, дзвенькіт, дзвіночки, передзвін, джміль, дзеленькіт, дзьоб, джем, відзначити, кукурудза, відрядження, пробудження, воджу, передзвітний, джерело, дзеркало, підживитися, надзоряний, підземний, проваджати, задзвеніти, народження, підземелля, кинджал, походження.

1. Дзвінки приголосні в українській літературній мові в кінці слова не оглушуються. Наприклад: [гри'б], [наро'д].

2. Дзвінки приголосні перед глухими (в середині слова) не оглушуються: [ка'зка].

Винятки: у словах [н'і'хт'і], [к'і'хт'і], [ле'хко], [д'о'хт'у], [во'хко].

Прочитайте слова, дотримуючись орфоепічних норм української літературної мови щодо вимови глухих і дзвінких приголосних.

Дуб, важкий, поразка, допомогти, дьогтю, мізки, діжка, гриб, сніг, поріг, казка, легко, нігті, обстеження, анекдот, боротьба, просьба, срібло, город, берег, берізка, берегти, підхід, розцілювати, лід, хліб, сторож, розпитати, безстрашний, безсоромний, боягуз.